

ЗАТВЕРДЖЕНО
Методичною радою
університету
від 23.06.2026
(протокол №6)

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Соціальна політика»
2026 – 2027 навчальний рік

Освітня програма: «Соціальна робота та соціальна педагогіка».
Спеціальність: І10 Соціальна робота та консультування.
Галузь знань: І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення.
Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський).

Викладач	Попова Анастасія Сергіївна, к.пед.н., доцент кафедри соціальної роботи та інклюзивної освіти (викладач лекційних занять). Борисенко Наталія Олександрівна, асистент кафедри соціальної роботи та інклюзивної освіти (викладач семінарських занять).
Посилання на сайт	https://bdpu.org.ua/teachers/popova-anastasiya-sergiyivna-2/ https://bdpu.org.ua/teachers/borysenko-nataliya-oleksandrivna/
Контактний телефон	063 335 99 68 (Попова Анастасія Сергіївна) +380 99 539 52 18 (Борисенко Наталія Олександрівна)
Е-mail викладача	kovaleva.anastasia.45@gmail.com
Графік консультацій	вівторок: 12.00-14.00

Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Форма навчання	Кількість кредитів/годин	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота	Звітність
денна	5/150	24	26	100	екзамен
заочна		-	-	-	

Семестр: осінній.

Мова навчання: українська.

Ключові слова: соціальна політика, соціальна держава, соціальний захист, соціальний працівник, державна політика.

Мета курсу: розширення кола знань про особливості соціальної політики, засвоєння здобувачами вищої освіти теоретичних засад щодо політичних, інституційних і законодавчих механізмів реалізації соціальної політики, розвитку професійної компетентності здобувачів вищої освіти, сприяння у засвоєнні теоретичних знань, практичних умінь, формуванні високого рівня готовності до реалізації завдань соціальної політики та соціальної роботи з різними категоріями населення.

Предмет курсу: методи та інструменти реалізації соціальної політики в системі соціальної роботи України.

Компетентності та програмні результати навчання:

Програмні компетентності:

ІК-1 Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК-1 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного, демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-11 Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ФК-2 Здатність прогнозувати перебіг різних соціальних процесів.

ФК-10 Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.

ФК-12 Здатність ініціювати соціальні зміни, спрямовані на піднесення соціального добробуту.

Результати навчання:

ПР-1 Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних завдань і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.

ПР-3 Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.

ПР-8 Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях.

ПР-10 Аналізувати соціально-психологічні процеси в малих та великих групах.

ПР-22 Демонструвати вміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.

Зміст курсу:

Тема 1. Теоретичні засади соціальної політики

1.1. Соціальна політика як функція соціальної держави.

Соціальна держава і соціальна політика. Сутність, мета, завдання, сфери, напрями, принципи та функції соціальної політики. Сучасні пріоритети державного регулювання соціальної сфери України. Науковий і практичний компоненти соціальної політики. Взаємозв'язок соціальної політики та соціальної роботи.

1.2. Об'єкти, суб'єкти та інструменти соціальної політики.

Населення, соціальні групи, соціальні відносини і соціальна структура суспільства як об'єкти соціальної політики. Соціально-демографічна характеристика населення. Соціальна нерівність і соціально-класові відносини. Великі й малі соціальні групи як об'єкти соціальної політики. Групові інтереси, соціальні очікування та соціальна поведінка. Держава, органи місцевого самоврядування, громадянське суспільство, бізнес і міжнародні організації як суб'єкти соціальної політики. Правові, економічні, організаційні, фінансові та інформаційні інструменти соціальної політики. Роль фахівця із соціальної роботи у формуванні, реалізації та оцінюванні соціальної політики.

Тема 2. Організаційно-правові засади реалізації соціальної політики

2.1. Інституційна система соціальної політики України.

Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності України як центральний орган виконавчої влади у соціальній сфері: місія, завдання та основні напрями діяльності. Інші центральні органи виконавчої влади, фонди та державні установи як суб'єкти соціальної політики. Регіональний і місцевий рівні реалізації соціальної політики та соціальної роботи. Повноваження органів місцевого самоврядування і територіальних громад. Громадські,

благодійні, міжнародні та інші недержавні організації як суб'єкти реалізації соціальної політики. Міжвідомча та міжсекторальна взаємодія.

2.2. Правове, фінансове та цифрове забезпечення соціальної політики.

Нормативно-правова і програмна база соціальної політики та соціальної роботи. Державні соціальні стандарти і державні соціальні гарантії. Система державних соціальних стандартів і нормативів. Базовий державний соціальний стандарт. Джерела та механізми фінансування соціальних програм і заходів соціальної політики. Цифровізація соціальної сфери. Електронні реєстри та сервіси соціальної підтримки. Доступність цифрових соціальних сервісів, захист персональних даних і ризики цифрового виключення.

Тема 3. Історичний розвиток і сучасні моделі соціальної політики

3.1. Історичні засади становлення соціальної політики.

Цивілізаційні передумови формування соціальної політики. Соціологія бідності та розвиток теоретичних засад соціальної політики в західній суспільній думці XIX — першої половини XX ст. Розвиток теоретичних підходів до соціальної політики у другій половині XX — на початку XXI ст. Концепції соціальної держави, держави загального добробуту та соціально орієнтованої економіки.

3.2. Моделі соціальної політики та міжнародний досвід.

Соціальна політика в умовах ринкової економіки. Основні моделі соціальної політики і держави загального добробуту: ліберальна, консервативно-корпоративна, соціал-демократична та інші моделі. Досвід європейських країн, США та Японії. Європейська соціальна модель. Особливості та напрями трансформації моделі соціальної політики України. Організація Об'єднаних Націй та спеціалізовані міжнародні організації як суб'єкти міжнародної соціальної політики. Вплив міжнародних соціальних стандартів і європейської інтеграції на формування соціальної політики України.

Тема 4. Соціальний захист і соціальне забезпечення як механізми реалізації соціальної політики

4.1. Система соціального захисту і соціального забезпечення населення.

Сутність і співвідношення понять «соціальний захист», «соціальне забезпечення», «соціальна допомога», «соціальна підтримка» та «соціальні послуги». Принципи побудови системи соціального захисту в умовах соціально орієнтованої ринкової економіки. Структура і складові системи соціального захисту населення. Універсальність, адресність, доступність і справедливість соціального захисту. Пріоритетні напрями розвитку системи соціального захисту в Україні.

4.2. Соціальне страхування, пенсійне забезпечення та соціальні послуги в системі соціального захисту.

Сутність, принципи та види соціального страхування. Система загальнообов'язкового державного соціального страхування в Україні. Страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, нещасним випадком на виробництві та безробіттям. Пенсійне забезпечення і пенсійне страхування. Соціальні послуги як інструмент соціального захисту: поняття, основні групи, отримувачі та надавачі. Роль територіальних громад у забезпеченні доступності соціальних послуг.

Тема 5. Політика зайнятості населення в системі соціальної політики

5.1. Зайнятість населення та державне регулювання ринку праці.

Поняття і форми зайнятості населення. Ринок праці та механізми його функціонування. Державне регулювання зайнятості. Мета, принципи, структура та інструменти політики зайнятості. Суб'єкти формування і реалізації державної політики зайнятості. Державна служба зайнятості як суб'єкт реалізації політики зайнятості населення. Активні заходи сприяння зайнятості.

5.2. Безробіття та соціальний захист на ринку праці.

Поняття, причини, форми і види безробіття. Соціальні й економічні наслідки безробіття для населення, суспільства та держави. Програми і заходи сприяння зайнятості. Соціальний захист зайнятих, безробітних та осіб, які не входять до складу робочої сили. Сприяння зайнятості молоді, внутрішньо переміщених осіб, ветеранів і ветеранок, осіб з інвалідністю та інших осіб, які стикаються з бар'єрами на ринку праці.

Тема 6. Державна сімейна, демографічна та молодіжна політика

6.1. Державна сімейна і демографічна політика.

Сім'я як об'єкт і суб'єкт соціальної політики. Поняття, мета, принципи та напрями державної сімейної політики. Соціальна підтримка сімей з дітьми. Відповідальне батьківство. Поєднання сімейних і професійних обов'язків. Соціально-психологічні процеси в сім'ї в умовах соціальних змін і криз. Соціально-демографічна ситуація в Україні. Народжуваність, смертність, старіння населення, міграція та депопуляція. Вплив війни на сім'ї та демографічний розвиток. Підтримка стійкості сімей у кризових умовах.

6.2. Державна молодіжна політика та підтримка молоді.

Молодь як соціально-демографічна група. Сутність, мета, принципи та основні напрями державної молодіжної політики в Україні. Державні гарантії для молоді. Молодіжна участь і молодіжна робота. Соціальні програми підтримки молоді. Забезпечення освіти, зайнятості, соціальної інтеграції та громадянської участі молоді. Підтримка молоді в умовах війни, вимушеного переміщення та повоєнного відновлення.

Тема 7. Соціальна політика у сфері запобігання та протидії торгівлі людьми і домашньому насильству

7.1. Державна політика у сфері запобігання та протидії торгівлі людьми.

Поняття торгівлі людьми та види експлуатації. Причини, передумови і чинники ризику торгівлі людьми. Вплив війни, вимушеного переміщення та міграції на ризики потрапляння в ситуацію торгівлі людьми. Міжнародні стандарти і національне законодавство у сфері запобігання та протидії торгівлі людьми. Основні напрями державної політики. Суб'єкти взаємодії та недержавні організації, які працюють у сфері протидії торгівлі людьми. Виявлення, перенаправлення, захист і підтримка постраждалих осіб.

7.2. Державна політика у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

Поняття та форми домашнього насильства. Домашнє і гендерно зумовлене насильство: співвідношення понять. Недискримінація та гендерна чутливість як принципи державної політики у цій сфері. Міжнародні стандарти і національне законодавство щодо запобігання та протидії домашньому насильству. Суб'єкти взаємодії та їхні повноваження на державному, регіональному і місцевому рівнях. Основні заходи запобігання насильству, захисту та підтримки постраждалих осіб.

Тема 8. Забезпечення прав і найкращих інтересів дитини як напрям соціальної політики

8.1. Права дитини та державні гарантії їх забезпечення.

Система прав дитини в міжнародному та національному законодавстві. Принцип забезпечення найкращих інтересів дитини. Державна політика у сфері захисту прав дітей: мета, принципи, завдання та механізми реалізації. Система органів і суб'єктів, відповідальних за забезпечення прав дітей. Участь дитини в ухваленні рішень, які її стосуються. Запобігання жорстокому поводженню, експлуатації та іншим порушенням прав дітей.

8.2. Підтримка дітей і розвиток сімейних форм виховання.

Соціальна підтримка дітей і сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах. Запобігання розлученню дитини із сім'єю. Реформування системи інституційного догляду та виховання дітей. Усиновлення, опіка і піклування, прийомні сім'ї, дитячі будинки

[illegible]

1.1. Соціальна політика як функція соціальної держави.	8	2	2	–		4	–	–	–	–	–	–
1.2. Об'єкти, суб'єкти та інструменти соціальної політики.	7	2	–	–		5	–	–	–	–	–	–
Разом за темою 1	15	4	2	–		9	–	–	–	–	–	–
Тема 2. Організаційно-правові засади реалізації соціальної політики												
2.1. Інституційна система соціальної політики України.	8	2	–	–		6	–	–	–	–	–	–
2.2. Правове, фінансове та цифрове забезпечення соціальної політики.	7	–	2	–		5	–	–	–	–	–	–
Разом за темою 2	15	2	2	–		11	–	–	–	–	–	–
Тема 3. Історичний розвиток і сучасні моделі соціальної політики												
3.1. Історичні засади становлення соціальної політики.	8	2	–	–		6	–	–	–	–	–	–
3.2. Моделі соціальної політики та міжнародний досвід.	7	–	2	–		5	–	–	–	–	–	–
Разом за темою 3	15	2	2	–		11	–	–	–	–	–	–
Тема 4. Соціальний захист і соціальне забезпечення як механізми реалізації соціальної політики												
4.1. Система соціального захисту і соціального забезпечення населення.	8	2	2	–		4	–	–	–	–	–	–
4.2. Соціальне страхування, пенсійне забезпечення та соціальні послуги в системі соціального захисту.	7	–	2	–		5	–	–	–	–	–	–
Разом за темою 4	15	2	4	–		9	–	–	–	–	–	–
Тема 5. Політика зайнятості населення в системі соціальної політики												
5.1. Зайнятість населення та державне регулювання ринку праці.	8	2	–	–		6	–	–	–	–	–	–
5.2. Безробіття та соціальний захист на ринку праці.	7	–	2	–		5	–	–	–	–	–	–
Разом за темою 5	15	2	2	–		11	–	–	–	–	–	–
Тема 6. Державна сімейна, демографічна та молодіжна політика												
6.1. Державна сімейна і демографічна політика.	8	2	–	–		6	–	–	–	–	–	–
6.2. Державна молодіжна політика та підтримка молоді.	7	–	2	–		5	–	–	–	–	–	–
Разом за темою 6	15	2	2	–		11	–	–	–	–	–	–

Тема 7. Соціальна політика у сфері запобігання та протидії торгівлі людьми і домашньому насильству												
7.1. Державна політика у сфері запобігання та протидії торгівлі людьми.	8	2	2	–		4	–	–	–	–	–	–
7.2. Державна політика у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.	7	2	–	–		5	–	–	–	–	–	–
Разом за темою 7	15	4	2	–		9	–	–	–	–	–	–
Тема 8. Забезпечення прав і найкращих інтересів дитини як напрям соціальної політики												
8.1. Права дитини та державні гарантії їх забезпечення.	8	2	–	–		6	–	–	–	–	–	–
8.2. Підтримка дітей і розвиток сімейних форм виховання.	7	–	2	–		5	–	–	–	–	–	–
Разом за темою 8	15	2	2	–		11	–	–	–	–	–	–
Тема 9. Соціальна підтримка вразливих груп населення												
9.1. Соціальна вразливість і форми державної соціальної підтримки.	8	2	2	–		4	–	–	–	–	–	–
9.2. Підтримка населення в умовах інвалідності, старіння, війни, переміщення, повернення та реінтеграції.	7	–	2	–		5	–	–	–	–	–	–
Разом за темою 9	15	2	4	–		9	–	–	–	–	–	–
Тема 10. Соціальна експертиза, моніторинг та оцінювання соціальної політики												
10.1. Соціальна експертиза та оцінювання соціальних наслідків рішень.	8	2	2	–		4	–	–	–	–	–	–
10.2. Моніторинг, оцінювання соціальних програм та соціальні інновації.	7	–	2	–		5	–	–	–	–	–	–
Разом за темою 10	15	2	4	–		9	–	–	–	–	–	–
Усього годин	150	24	26	–		100	–	–	–	–	–	–

Методи навчання: словесні (проблемна лекція, пояснення, бесіда, навчальна дискусія); наочні (демонстрування презентацій, інфографіки, статистичних даних, схем і відеоматеріалів); практичні (аналіз нормативно-правових документів, стратегій і соціальних програм; аналіз статистичних та аналітичних матеріалів; розв’язання ситуаційних завдань і кейсів; порівняльний аналіз моделей та інструментів соціальної політики); інтерактивні (мозковий штурм, робота в малих групах, моделювання професійних ситуацій, обговорення проблемних питань); дослідницькі (самостійний пошук, аналіз і узагальнення інформації з різних джерел; виявлення причинно-наслідкових

зв'язків між соціальними процесами та політичними рішеннями); методи стимулювання навчальної діяльності (опора на життєвий і професійний досвід здобувачів, створення ситуацій пізнавальної новизни та проблемних ситуацій); методи контролю і самоконтролю (усне опитування, письмове виконання аналітичних і практичних завдань, тестування, самооцінювання та взаємооцінювання).

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять):

Курс спрямований на розвиток як теоретичних знань, так і практичних навичок студентів. Для досягнення цієї мети навчальний процес організований через лекції, семінарські заняття, самостійну та індивідуально-дослідну роботу (ІНДЗ).

Політика організації освітнього процесу на курсі

Особливості проведення навчальних занять: заняття проводяться у формі лекцій, семінарів під час яких активно використовуються бесіди, дискусії, мозкові штурми, індивідуальна та групова робота тощо; висловлювання власної точки зору заохочується. З метою закріплення матеріалу та накопичення балів поточного оцінювання здобувачам пропонуються завдання для самостійної та індивідуально-дослідницької роботи.

Під час лекцій надається загальний огляд ключових концепцій курсу, формують базові знання, необхідні для подальшого виконання самостійних та дослідних завдань. Протягом лекцій викладач може також надавати приклади з реального життя, ілюструвати теоретичні поняття на прикладах, ініціювати обговорення та стимулювати інтерес до предмету шляхом звернення до виконаних завдань самостійної та індивідуально-дослідницьких завдань. Однак важливо пам'ятати, що кількість лекційних занять обмежена, і їх головна мета – встановити загальні основи і напрямок досліджень.

Семінарські заняття можуть доповнювати зміст лекційних тем або можуть передбачати розгляд відмінних від лекційних питань, які відображають зміст теми. Підготовка до семінарських занять передбачає усне опрацювання теоретичних питань за темою, спираючись на перелік рекомендованої літератури та самостійний пошук джерел для отримання необхідної інформації, з подальшим їх обговоренням у форматі дискусій, мозкових штурмів тощо.

На основі лекцій та семінарських занять здобувачі виконують самостійну роботу та ІНДЗ, що дозволяє закріпити отримані знання та розвинути навички самостійного аналізу та дослідження.

Самостійна робота та ІНДЗ є важливою частиною курсу, яка дозволяє здобувачам набрати бали в рамках поточного контролю та заглибитись у теми, розглянуті на лекціях і семінарах, і застосувати теоретичні знання на практиці. Студенти мають бути готові презентувати свої роботи на семінарських заняттях. Виконання цих завдань сприяє розвитку критичного мислення та наукового підходу до вирішення задач.

Виконання навчальних завдань. Роботи виконуються відповідно до змістових і технічних вимог визначених в пам'ятці для здобувача в Moodle та подаються через Moodle, якщо інший спосіб не погоджено з викладачем. Послідовність і період виконання завдань узгоджуються з розкладом занять і графіком освітнього процесу. Робота, виконана не в повному обсязі або без дотримання визначених вимог, повертається на доопрацювання. У разі об'єктивних обставин подальший порядок виконання завдань погоджується з викладачем.

Відвідування занять. Пропуск заняття не звільняє від опрацювання відповідної теми та виконання передбаченої навчальної діяльності. Матеріали пропущеного заняття опрацьовуються самостійно. Усні, презентаційні або групові види роботи виконуються в іншому погодженому форматі. Сам факт відсутності на занятті не є предметом оцінювання.

Академічна доброчесність. Навчальні завдання виконуються самостійно, з коректним посиланням на використані джерела, дотриманням авторського права та поданням достовірної інформації. Не допускаються академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація або фальсифікація даних, списування, обман, подання чужої роботи як власної, несамостійне

виконання завдань і недоброчесне використання результатів, згенерованих штучним інтелектом. Самостійність роботи підтверджується під час її обговорення, презентації або захисту.

У разі встановлення порушення академічної доброчесності залежно від його характеру застосовуються усне або письмове попередження, доопрацювання чи повторне виконання завдання, зниження результату оцінювання, повторне проходження оцінювання, додатковий контрольний захід або передання питання на розгляд відповідної комісії БДПУ. Рішення ухвалюється після встановлення факту порушення відповідно до передбаченої університетом процедури.

Вимоги та відповідальність визначено Законом України «Про академічну доброчесність» і Положенням про академічну доброчесність та систему запобігання академічному плагіату в БДПУ (<https://fdsso.bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2025/05/pro-akademichnu-dobrochesnist-u-bdpu-1.pdf>). Матеріали з академічної доброчесності розміщено на сторінці ФДССО (<https://fdsso.bdpu.org.ua/akademichna-dobrochesnist>).

Використання штучного інтелекту. Генеративний ШІ використовується як допоміжний інструмент для пошуку ідей, структурування матеріалу, отримання пояснень, мовного редагування авторського тексту та інших цілей, прямо передбачених завданням. Використання ШІ не замінює самостійного аналізу, обґрунтування рішень і формулювання висновків.

Під час контрольованого оцінювання використання ШІ заборонено, якщо інше прямо не зазначено в умовах завдання. Не допускаються подання згенерованого матеріалу як результату власної діяльності, використання вигаданих фактів або джерел, а також введення до систем ШІ персональних, конфіденційних чи інших захищених даних. Здобувач відповідає за достовірність, коректність і академічну доброчесність поданої роботи.

Якщо під час виконання письмової роботи або проєкту застосовувався ШІ, наприкінці роботи подається декларація із зазначенням використаного інструменту та делегованих йому завдань. Для її підготовки використовується генератор GAIDeT Declaration (<https://panbibliotekar.github.io/gaidet-declaration/index-uk.html>).

Нерозкриття внеску ШІ або його використання всупереч установленому режиму чи умовам завдання розглядається як порушення академічної доброчесності та враховується під час оцінювання відповідно до визначених у силабусі заходів академічної відповідальності. Правила встановлено Політикою використання штучного інтелекту в освітньому процесі БДПУ (https://fdsso.bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2025/09/polityka_vykorystannya_shtuchnogo_intelektu_v_osvitnomu_proczezi_berdyanskogo.pdf).

Неформальне та інформальне навчання. Результати навчання, здобуті поза формальною освітою, визнаються за умови підтвердження їх відповідності результатам навчання освітньої компоненти. Процедура здійснюється відповідно до розділу 8 Положення про організацію освітнього процесу в БДПУ. Роз'яснення і зразки документів розміщено на сторінці «Неформальна освіта» ФДССО (<https://fdsso.bdpu.org.ua/neformalna-osvita/>).

Дистанційне навчання та безпека. В умовах дистанційного навчання лекційні та семінарські заняття проводяться в онлайн-режимі відповідно до розкладу. Консультації проводяться за графіком або за попереднім узгодженням із викладачем. У разі технічних проблем, перебоїв електропостачання, відсутності інтернет-зв'язку або інших об'єктивних обставин порядок участі в заняттях і виконання навчальних завдань узгоджується з викладачем.

У разі повітряної тривоги або іншої небезпечної ситуації здобувачі мають подбати про власну безпеку та перейти до безпечного місця. Переривання участі в занятті з безпекових причин не має негативних наслідків для здобувача. Пропущені матеріали опрацьовуються самостійно.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: технічне забезпечення — комп'ютер, ноутбук або мобільний пристрій із доступом до Інтернету, камерою, мікрофоном і засобами відтворення звуку; програмне забезпечення та електронні сервіси — Moodle БДПУ, Zoom, Microsoft Word і PowerPoint або їхні аналоги, Інституційний репозитарій БДПУ та електронна бібліотека БДПУ; наочність — мультимедійні презентації, навчальні відео, електронні кейси, приклади програм КСВ і нефінансових звітів. Спеціалізоване технічне та платне програмне забезпечення не потрібне.

Система оцінювання та вимоги:

Система оцінювання передбачає поточний та підсумковий контроль. Підсумковий контроль за освітньою компонентою передбачає семестровий контроль у формі екзамену. Загальний розподіл балів за результатами поточного та семестрового контролю представлено в таблиці.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне тестування та самостійна робота										Поточна оцінка визначається шляхом переведення суми рейтингових балів, отриманих за темами 1–5, у 50-бальну шкалу: загальна сума рейтингових балів ділиться на кількість кредитів ЄКТС освітньої компоненти (5 кредитів).).	Екзамен	Сума
Тема 1		Тема 2		Тема 3		Тема 4		Тема 5				
1.1	1.2	2.1	2.2	3.1	3.2	4.1.	4.2.	5.1.	5.2.			
25		25		25		25		25				
Тема 6		Тема 7		Тема 8		Тема 9		Тема 10				
6.1	6.2	7.1	7.2	8.1	8.2	9.1.	9.2	10.1	10.2			
25		25		25		25		25				

Поточний контроль здійснюється за результатами виконання завдань, передбачених планами семінарських занять та самостійної роботи, зокрема індивідуальних завдань як її складника. Система нарахування рейтингових балів представлена в таблиці.

Система нарахування рейтингових балів (поточний контроль¹)

№	Вид робіт за темами	Бали рейтингу (денна форма)	Бали рейтингу (заочна форма)
1	Тема 1.		
1.1.	Відповідь на семінарському занятті (2 години)	0 – 5	-
1.2.	Виконання самостійної роботи до теми 1: - Підготовка додаткових питань та опитування за ними;	0 – 5	-
1.3.	Виконання ІНДЗ до теми 1.	0 – 15	-
Максимум за тему 1		25 балів	
Тема 2			
2.1.	Відповідь на семінарському занятті (2 години)	0 – 5	-
2.2.	Виконання самостійної роботи до теми 2: - Підготовка додаткових питань та опитування за ними.	0 – 5	-
2.3.	Виконання ІНДЗ до теми 2	0 – 15	-
Максимум за тему 2		25 балів	
Тема 3			
3.1.	Відповідь на семінарському занятті (4 години)	0 – 5	-

¹ Детальний розподіл балів та критерії оцінювання до кожного виду робіт представлені у «Системі оцінювання» та розміщені на електронній платформі підтримки навчання Moodle БДПУ

3.2.	Виконання самостійної роботи до теми 3: - Підготовка додаткових питань та опитування за ними.	0 - 10	-
3.3.	Виконання ІНДЗ до теми 3	0 – 10	-
Максимум за тему 3		25 балів	
Тема 4			
4.1.	Відповідь на семінарському занятті (2 години)	0 – 5	-
4.2.	Виконання самостійної роботи до теми 4: • Підготовка додаткових питань та опитування за ними.	0 – 10	-
4.3.	Виконання ІНДЗ до теми 4	0 – 10	-
Максимум за тему 4		25 балів	
Тема 5			
5.1.	Відповідь на семінарському занятті (2 години)	0 – 5	-
5.2.	Виконання самостійної роботи до теми 5: • Підготовка додаткових питань та опитування за ними.	0 – 10	-
5.3.	Виконання ІНДЗ до теми 5.	0 – 10	-
Максимум за тему 5		25 балів	
Тема 6			
6.1.	Відповідь на семінарському занятті (2 години)	0 – 5	-
6.2.	Виконання самостійної роботи до теми 6: - Підготовка додаткових питань та опитування за ними.	0 – 5	-
6.3.	Виконання ІНДЗ до теми 6.	0 – 15	-
Максимум за тему 6		25 балів	
Тема 7			
7.1.	Відповідь на семінарському занятті (2 години)	0 – 5	-
7.2.	Виконання самостійної роботи до теми 7: - Підготовка додаткових питань та опитування за ними.	0 – 10	-
7.3.	Виконання ІНДЗ до теми 7.	0 – 15	-
Максимум за тему 7		25 балів	
Тема 8			
8.1.	Відповідь на семінарському занятті (2 години)	0 – 5	-
8.2.	Виконання самостійної роботи до теми 8: Підготовка додаткових питань та опитування за ними.	0 – 5	-
8.3.	Виконання ІНДЗ до теми 8.	0 – 15	-
Максимум за тему 8		25 балів	
Тема 9			
9.1.	Відповідь на семінарському занятті (4 години)	0 – 5	-
9.2.	Виконання самостійної роботи до теми 9: Підготовка додаткових питань та опитування за ними.	0 – 10	-
9.3.	Виконання ІНДЗ до теми 9.	0 – 10	-
Максимум за тему 9		25 балів	
Тема 10			
10.1.	Відповідь на семінарському занятті (2 години)	0 – 5	-
10.2.	Виконання самостійної роботи до теми 10: Підготовка додаткових питань та опитування за ними.	0 – 10	-

10.3.	Виконання ІНДЗ до теми 10.	0 – 10	-
	Максимум за тему 10	25 балів	

Поточний контроль здійснюється за результатами усіх виконаних завдань, передбачених планами семінарських, самостійних робіт тощо. Нарахування рейтингових балів здійснюється відповідно до критеріїв оцінювання, систематизованих для кожного з видів робіт та представлено на електронній навчальній платформі Moodle БДПУ. За результатами поточного оцінювання здобувач може отримати максимально 50 балів.

Формула визначення поточної оцінки

$$ПО = \frac{T1 + T2 + T3 + T4 + T5 + T6 + T7 + T8 + T9 + T10}{5}$$

де:

ПО — поточна оцінка за освітню компоненту (максимально 50 балів);

T1–T10 — рейтингові бали, отримані здобувачем за відповідні теми курсу (максимально 25 балів за кожно тему);

5 — коефіцієнт переведення максимальної суми рейтингових балів за поточну роботу (200 балів), який дорівнює кількості кредитів у 50-бальну шкалу.

Підсумковий контроль. Підсумковий контроль передбачає семестровий контроль у формі екзамену за білетами, кожен із яких містить комплексний професійно орієнтований кейс із взаємопов'язаними теоретико-аналітичними та практичними завданнями. Здобувач аналізує запропоновану соціальну проблему, оцінює чинну соціальну політику, визначає її суб'єктів та інструменти, пропонує й обґрунтовує шляхи розв'язання проблеми та прогнозує можливі результати й ризики. Максимальна оцінка за екзамен — 50 балів.

Орієнтовний розподіл балів за виконання екзаменаційного завдання

Складник екзаменаційного завдання	Максимальна кількість балів
Теоретико-аналітичне обґрунтування	15
Комплексний аналіз соціальної проблеми, цільової групи, чинної соціальної політики, її суб'єктів та інструментів	20
Розроблення й обґрунтування способів розв'язання проблеми, прогнозування результатів і можливих ризиків	15
Усього за екзамен	50

Таблиця відображає орієнтовний розподіл балів за складниками комплексного екзаменаційного завдання, детальні критерії розміщені в системі оцінювання на електронній навчальній платформі Moodle БДПУ

Підсумкова оцінка за освітню компоненту становить максимально 100 балів і формується як сума балів, отриманих за результатами поточного контролю (максимально 50 балів), та балів, отриманих за результатами семестрового контролю у формі екзамену (максимально 50 балів).

Формула підсумкової оцінки за курс:

$$ПідО = ПО + Е$$

де:

ПідО — підсумкова оцінка за освітню компоненту (максимально 100 балів);

ПО — поточна оцінка (максимально 50 балів);

Е — оцінка за екзамен (максимально 50 балів).

Мінімальний пороговий рівень оцінки з освітньої компоненти є єдиним в Університеті, не залежить від форм і методів оцінювання та складає 50 балів. Повторне складання семестрового контролю здійснюється відповідно до встановленої в БДПУ процедури.

Шкала оцінювання:

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Список рекомендованих джерел:

Основна література

1. Бориченко К. В. Соціальний захист сімей з дітьми за законодавством України : монографія. Одеса : Фенікс, 2015. 302 с. URL: http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/3095/Borichenko_mo%2B%D0%BF%D1%80_1.pdf?sequence=1&isAllowed=y.
2. Гупало О. Г. Порівняльний аналіз моделей соціальної політики держави. Науковий вісник НЛТУ України. 2015. Вип. 25.4. С. 211–218. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnltu_2015_25.4_36.
3. Дубич К. В. Вступ до соціальної допомоги : навч. посіб. Київ, 2015. 419 с. URL: https://duikt.edu.ua/uploads/1_1726_85411216.pdf.
4. Економіка праці : навч. посіб. / за заг. ред. Г. В. Назарової. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 330 с. URL: https://econom.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/07/Nazarova.-Ekonomika-pratsi_2019.pdf.
5. Історія та теорія соціальної політики України : навч. посіб. / А. О. Ярошенко, Т. В. Семигіна, Н. В. Сушицька ; за ред. А. О. Яенко. Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. 289 с. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/22665/Istoriia%20Ta%20Teoriia%20Sotsialnoi%20Polityky%20Ukrainy.pdf?sequence=1>.
6. Макарова О. В. Соціальна політика в Україні : монографія. Київ : Інститут демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи НАН України, 2015. 244 с. URL: https://www.idss.org.ua/monografii/2015_Makarova.pdf.
7. Ніколаєць К. М. Соціальна політика в Україні (у 90-х роках ХХ ст.) : монографія. Київ : Київський національний торговельно-економічний університет, 2016. 296 с. URL: <https://knute.edu.ua/file/MjExMzA=/986e4d974f11d5a58bc62dc82eb664af.pdf>.
8. Право соціального забезпечення в Україні : підручник / за ред. О. М. Ярошенка. 4-те вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2015. 458 с. URL: https://fpk.in.ua/images/biblioteka/3FMB_Pravo/Pravo-sots.-zab.Yaroshenko1.pdf.
9. Соціальна економіка : навч. посіб. / Г. В. Назарова, С. Ю. Гончарова, Ю. В. Сотнікова, Н. В. Аграмакова. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. 285 с. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/22019>.
10. Соціальна політика : навч. посіб. / Л. Д. Климанська, В. Є. Савка, Н. М. Хома та ін. ; за заг. ред. В. М. Пічі, Я. Б. Турчин. 2-ге вид., випр. і допов. Львів : Новий Світ-2000, 2020. 318 с. URL: <https://ns2000.com.ua/wp-content/uploads/2019/10/Sotsial-na-polityka.pdf>.

11. Соціальна і гуманітарна політика : навч. посіб. / В. І. Малімон. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2012. 352 с. URL: <https://nung.edu.ua/sites/default/files/2021-01/Малімон%20В%20І%20Соціальна%20і%20гуманітарна%20політика%20Навчальний%20Посібник.pdf>.
12. UNICEF. Ситуаційний аналіз становища дітей в Україні 2024. Київ, 2024. URL: <https://www.unicef.org/ukraine/reports/sitan2024>.
13. UNICEF. Обізнаність населення України щодо соціальної політики: результати національного опитування. 2024. URL: <https://www.unicef.org/ukraine/reports/social-policy-awareness>.
14. International Labour Organization. World Employment and Social Outlook: Trends 2025. Geneva : ILO, 2025. URL: <https://www.ilo.org/publications/flagship-reports/world-employment-and-social-outlook-trends-2025>.
15. International Labour Organization. World Social Protection Report 2024–26: Universal Social Protection for Climate Action and a Just Transition. Geneva : ILO, 2024. URL: <https://www.ilo.org/publications/flagship-reports/world-social-protection-report-2024-26-universal-social-protection-climate>.

Допоміжна література

1. Єщенко П. С. Україні — зміну моделі соціального захисту населення. Економіка України. 2017. № 1. С. 3–17. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/EkUk_2017_1_2.
2. Кайда О. П. Інноваційні підходи до формування інструментарію реалізації соціальної політики держави. Інвестиції: практика та досвід. 2016. № 23. С. 85–88. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/23_2016/21.pdf.
3. Попова А. С. Ключові аспекти політики інтеграції різних категорій мігрантів у Швеції. Актуальні дослідження в соціальній сфері : матеріали Восьмої міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, м. Одеса, 17 листоп. 2016 р. / гол. ред. В. В. Корнечук. Одеса : ФОП Бондаренко М. О., 2016. С. 149–151. URL: <https://dspace.bdpu.org.ua>.
4. Попова А. С. Особливості соціального захисту мігрантів у контексті діяльності соціальних працівників: досвід Швеції. Соціально-економічні та гуманітарні аспекти світових інноваційних трансформацій : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, 26–28 квіт. 2017 р., Київ–Суми. Суми, 2017. Т. 2. С. 191–194. URL: <https://dspace.bdpu.org.ua>.
5. Попова А. С. Професійна підготовка соціальних працівників до роботи з мігрантами в Україні. Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Педагогіка та психологія». 2017. Вип. 2 (6). С. 104–108. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvmdupp_2017_2_30.
6. Попова А., Тургенєва А. Досвід використання медіації у скандинавських країнах: можливості для вітчизняних медіаційних практик у галузі соціальної роботи. Social Work and Education. 2021. Vol. 8, No. 2. P. 260–273. <https://doi.org/10.25128/2520-6230.21.2.10>.
7. Мицик Г., Попова А., Богданова М. Використання гейміфікації в системі соціально-психологічної адаптації підлітків — вимушених переселенців. Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки. 2022. Вип. 3. С. 92–103. <https://doi.org/10.31494/2412-9208-2022-1-3-92-103>.
8. Попова А., Цибуляк Н., Лопатіна Г., Сичікова Я., Романов Р. Соціально-психологічна адаптація як ключ до інтеграції: дослідження досвіду внутрішньо переміщених осіб з окупованих територій України. Наукові праці Бердянського державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки. 2024. № 1. С. 272–296. <https://doi.org/10.32782/2412-9208-2024-1-272-296>.
9. Popova A., Tsybuliak N., Lopatina H., Suchikova Y., Kovachov S., Bohdanov I. I (Don't) Want to Go Home. Will Young People Return to the De-occupied Territories of Ukraine? Heliyon. 2024. Art. e35230. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2024.e35230>.

10. Tsybuliak N., Popova A., Lopatina H., Suchikova Y. In a Stranger's House: Social Isolation of Internally Displaced People in Ukraine During Wartime. Human Affairs. 2024. <https://doi.org/10.1515/humaff-2024-0027>.
11. Попова А. С. Підготовка і професійний розвиток соціальних працівників в Україні: проблеми та міжнародні орієнтири. Наукові праці Бердянського державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки. 2025. Вип. 2. С. 92–108. <https://doi.org/10.32782/2412-9208-2025-2-92-108>.
12. Popova A., Petrovska K., Turgenieva A., Matseiko N., Hurenko O., Zaharova N., Melnychuk A. Rebuilding Lives Through Learning: A Master's Program for Social Work in Post-War Recovery. Journal of Teaching in Social Work. 2025. Vol. 45, No. 3. P. 543–572. <https://doi.org/10.1080/08841233.2025.2510903>.
13. UNICEF. Аналіз державного бюджету України на 2024 рік: соціальні видатки, орієнтовані на дітей та сім'ї. 2024. URL: <https://www.unicef.org/ukraine/reports/ukraine-budget-2024-analysis>.
14. UNHCR. Ukraine Situation: Regional Refugee Response Plan, January–December 2025. 2025. URL: <https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine>.
15. United Nations. Convention on the Rights of the Child. New York, 1989. URL: <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/convention-rights-child>.

Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України. Законодавство України : офіційний вебпортал. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>.
2. Кабінет Міністрів України : Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua>.
3. Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності України : офіційний вебсайт. URL: <https://www.msp.gov.ua>.
4. Соціальний портал Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності України. URL: <https://soc.gov.ua>.
5. Національна соціальна сервісна служба України : офіційний вебсайт. URL: <https://nssu.gov.ua>.
6. Державна служба зайнятості : офіційний вебсайт. URL: <https://www.dcz.gov.ua>.
7. Пенсійний фонд України : офіційний вебсайт. URL: <https://www.pfu.gov.ua>.
8. Державна служба статистики України : офіційний вебсайт. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua>.
9. Єдина державна платформа про усиновлення та сімейні форми виховання дітей. URL: <https://www.dity.gov.ua>.
10. Фонд соціального захисту осіб з інвалідністю : офіційний вебсайт. URL: <https://www.ispf.gov.ua>.
11. Інститут демографії та проблем якості життя НАН України : офіційний вебсайт. URL: <https://idss.org.ua>.
12. UNICEF Україна : офіційний вебсайт. URL: <https://www.unicef.org/ukraine>.
13. International Labour Organization. Ukraine. URL: <https://www.ilo.org/regions-and-countries/europe-and-central-asia/ukraine>.
14. UNHCR Україна : офіційний вебсайт. URL: <https://www.unhcr.org/ua>.
15. Бібліотека Бердянського державного педагогічного університету. URL: <https://library.bdpu.org.ua>.
16. Репозитарій Бердянського державного педагогічного університету. URL: <https://dspace.bdpu.org.ua> (дата звернення: 06.09.2026).